

DÜŠEVNI LIST

Mêsečne verske novine.

Vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vďávník: FLISÁR JÁNOŠ, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednók na mêsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsák ev. dühovnik i vučitel.

Jezuš se jôče ...

(Luk. 19, 41-48.)

Jezuš s svojimi vučenicami v Jeružalem ide, v cêrkev. Gda zaglédne tó præcimbno glávno mesto v blesketajočoj zvünêšnoj lepoti, skuze ga pobijejo.

Zakaj je tá velka žalost Jezušova? Nê zavolo rimlánskoga jârma, šteri je na šinjek njegovoga lüdstva djáni, ár pod bremenom nepokvarjenoga dühá národ ešče vse bole močen postáne. Samo rávno tó je žalostno, joča vrêdno, da je té národ pokvarjenoga dühá, nema vküperazmenja i vküperdržanja. Sebičnost, neprijátelstvo láda med njim. Tê zmožni i bogátcí se ne brigajo z lüdstvom, štero z tákšim bremenom obkláda túhínska i túdi domáča oblást, da nema več vsakdenêšnjega krúha. Na oblásti bodôči se cifrájo, razvüzdano živéjo, z znojom správlene trüde siromákov po lahkoškóm zaprávlajo. Jezuš vidi naprê vsega toga konec: Njegov národ na nikoj pride i razstepé se, kak razvézani snop. Boža sodba se zvrši nad njim, ár nê je notri préjo toga od Bogá njemi poslanoga Odküpitela i nê je ščeó poslušati na reči i opominanje njegovo te národ. Žalüvanja vrêdna düševna temnost se prestéra obri toga mesta, štero je nê spoznalo svojega Mešiasa, Jezuša. Záto se jôče Jezuš nad njim etak: „Jeružalem, Jeružalem, kelikokrat sem šteó vküp spraviti otroke tvoje, líki kokôš vküperspráva piščence svoje pod peróti, i nej ste šteli“.

Žalosten šorš, šteroga je Jezuš s svojim proroškím dühom naprê vido, se je spuno; v 70. leti po Kr. roj. je rimlanski vojskovodja Titus

porüšiti dao Jeružalem, stančare je pa stiro vö z domovine i po cêlom svêti so razčrknoli, kak piščenci, šteri so zablödili od svoje materé i jastrb je vdaro med njé, gda so sami bili.

Jezuš jih je ščeó rêšiti od toga tragičnoga šorša, ali oni so „nê šteli“.

Jezuš se dnesdén túdi skuzi nad svojim velikim Jeružalemom, nad krščanskimi národmi. Jôče se za svojo cêrkev. Ár dnesdén so prilike na svêti túdi nê bôgše. Eden krščanski národ z srditostjov gléda na te drúgi krščanski národ. Sebičnost, neprijátelstvo láda na svêti. Siromák ne nájde smilüvanja, od gláda i drúge nevôle milio lüdi tápohája, ništerno jezér jih pa na milíardaj sedí. Nepobožnost, nevörvanje je moda, nê pa bogábojaznost. Tak beži človečanstvo próti pogübelnosti. Na Kristušove opominajôče Reči pa maloštoj poslüša. Nevervani voditelje tú i tam sebé denejo za Mešiasé, za bôgeca iz jálnostjov, ali s silov iščejo na smrt Jezuša v človečí srcaj. Ali pride i na njé grozne sodbe den, kak je prišo na te farizeuše. Što zná, či je že nê blüzi te dén, gda te od Bogá vkrajobrjne, samo po iméni krščanske národe vničijo poganski národje od shoda. Krščanski národje se med seboj njejkájo i gde se dvá njejkáta, tam te tréiji dobi. Kmični obláki usode se zbêrajo obri nás i krščanske cêrkvi nemajo zadosta móči i batrivnosti rêč svojo zmožno gorizdignoti kre té trpéči, gladüvajôči, kre oni, kí so v prve redi stírani v bojnskom vibéri, ovak so pa vedno nazáj potisnjeni, idejo i nevejo zakaj trbê smrt nesti ednómi drúgomi človeki, šteri je njé nigdár nê zbanüvo. Pa bi se krivice ednoga, ali drúgoga národa nê lahko popravile po mérnóji

pôti, vedno samo z orožjom? Bi se, če bi na celom svêti, pri vsakom národu krščanske cerkvi se zmožno gorilvéle za tó. Ali v té cerkvaj, v tom nôvom Jezušovom Jeruzalemi túdi sebičnost, neprijátelstvo láda i nega vküperdržánja.

Nigda so, kak je spisano „vládnicke popovski šteli Jezuša pogibiti“. Dnesdén se vngokrát túdi med njigvimi prstámi i rečámi pogibáva i zgúbí tá čista Reč Boža té, gda mesto Kristušovoga evangeliúma, mesto lúbézni, méra, smilenosti svoje prázno modrúvanje i odürjavánje glásijo, gda eden národ prôti drúgomi hujskajo, gda drúge, kí v istom Kristuši verjejo zaničávajo.

Nikša temna ténja tragičnoga šorša visi nad nami i Jezuš se jóče za nás v nébi i po tom predganji glásiti dá svoje opominajóče reči. Što vzeme na pamet Njegove skuze, što prerazmi Njegovo opominanje. Oh da bi bár mi, kí se po Njegovom Evangeliúmi zovémo, prerazmili, spoznali „vrómen preglédanja“ i ona, „štera slišijo k méri našemi“, k blájženstvu i zveličanji našemi!

Juventus.

Ka se je bojao sejáč, ár ništerno semen je spadnolo na pečino, ništerno kre pôti, ništerno pa med trnje? Či bi se bojao od eti žmetni mêt, nebi najšo dobre zemlé. — Augustinus.

Trê deklin hištória.

Pisala Gyarmathy Žigmondova. — Poslovenčo Flisár Ján oš, vp. vučitel.

(Nadaljavanje.)

4.

Glzdáva deklina.

Čeres v-dosta v dosta sprotoletjaj od onoga hípa mao je pognao on grmič lbojne, pri šterom zdá pá nikák tak kleči, kak nigda on máli pojbar. Ali oni dosta lét je okmičilo tega kaštela vedrnost. Materiálni vdárci so eden za drúgim pobili Železen famillo, nateliko, ka je nakonci po oče smrti komaj bilô mogóče teliko meniúvati, ka bi že dávno od materé ostávlena deklina tam vu indašnjoj kúrcji mogóča bila brez velke skrbí živeti. Francuške románe je prestávlala i tak se je držála gori. Tam je zdá túdi púklava sedéla pri stóli i li narécti je prizdig-nola gori ono lépo glavô, štero je nigda tak

Naša düša v leti.

Hárl Lipót ev. dühovnik.

V vezdášnjem časi je tó edna čüdna prikázen, da v leti dosta lüdi dá svojo düšo strádati i postiti. V leti se tak dosta lüdi rado spozábi z svoje düše i tak misli, da je v tom časi né potrêbna nikša hrána za njihovo düšo, da niti v cérkev né trbê hoditi. I rêsan v cérkev neidejo, Svétoga pisma ne čtéjo, verske novine ne vzemejo v svoje roké, tak po varašáj, kak po vesnicaj obilno nájdemo tákši lüdi.

Za vesničkoga človeka je glávni dé-laven čas — leto. Po zimi samo v hiži, ali pa okóli hiže kaj malo dela i oprávla, v léti pa vsáki količkáj zdrav človek, ešče dostakrát slaba deca, more délati od ráne zorje pa notri do kmice. Záto pa kméčki človek v léti tak léko nájde priliko, da se vözguči erkóci: zdaj námamo časa v cérkev hoditi, ár je vróče, túdi je človek trúden, pa túdi námamo za tó cajta.

Vróče je. Istina je, da je po nedelaj bôgše i ležêše v senci počívati i spati, kak pa v strašnoj vročini po velikom práhi več kilomterov daleč v cérkev iti. Pa v léti je na pôli, na trávniki túdi vróče, pa dônok moremo délati i trúdit se; v léti je vróča túdi svádbena hiža i dônok idemo na gostúvanje, če nás pozovéjo; túdi v

zvišeno nosila. Na povêhnenom zvôaêšnjem táli se tam vidi indašnje preminóče lepote znamenje i okóli njé i vu ostávleni hižaj velikoj tíšini se ponižani, fajten diš káže, z-šteroga je precí čútiti, ka med etimi stenáni ne prebiva edna veséla familla.

Pri písanja stóli oblok je odpréti: vu indašnjem précimbnom ogradčeki je vse vu velikoj nerédnosti, vse je zapúščeno, grmiče nišče ne obravnáva, po diejem rasté vse, to divje cvétje, travina, z plemenitimi rôžami zinêšano po svojoj vóli rastéjo, ešče i po z kamnom povoženi potáj vsákefêle travina, mlajina obilno rasté Divje včelé, ovsé, včemeláki, stržájovje batrivo mú vijo, zoniyo med bogatim cvétjom, včasí, včasí na odpréti oblok notri vderéjo i muvêč okóli okróžijo pisátelkinje sto. Táčkšega hípa volo do-bi ta ostávlena samica vu ogradček idti, ali li hitro se nazáj povrné, ár je delo silno i že se je sploh k-coj privádila. Na odpréti oblok se drevja

pékli je vrôče i dónok dostim lüdém trbê tá notri iti, mogôče rávno záto, ár so se v létnoj vročini i v zimskom mrázi vögúčali i nê so šli v církev.

Človek je trüden. Ki samo ščé, tisti vsigdár má telko časa i tak si notri vtála délo, da se tak v léti, kak v zimi lêko briga za svojo düšo, i v vsákóm létnom vrêmeni, tak v mrzlem, kak v vrôčem rad i z veseljom ide v církev. Ár v nedélo ali na svêtešnji dén oprávljeno delo tak néma božega blagoslova.

Po svoji odslüženi létaj je nazáj prišo v svojo málo rojstno vés eden stári mornár i pôstao je v toj vési eden nájbôle hüdôben človek. Bio je pijánc, grdo je preklinjao i dostakrát je krivično priségao, v církev je nigdár nê šô, nego veselio se je s svojim grozovitim grêhom. Edno nedélo je tá mála vés veliko znamenitost méla, Špurgeon znameniti dühovnik je držo božo slúžbo i prédgo v toj vesničkoj máloj církvici. Zdaj je z radovêdnosti tüdi té neveren mornár šô v církev, da bi poslúšo toga znamenitoga prédgara. Špurgeon je od toga predgao, kak je Jezuš jôkao nad Jeruzálemom, kak je jôkao nad stančari Jeruzálema, kak je jôkao nad vsákim človekom, tüdi kak je jôkao za méne i za tébe. Tá miseo se je tüdi doteknola düš-

nevêsti toga mornára i potom se je vu sebi etak čednio: ali je tô mogôče, da je Jezuš tüdi mené tak goréče lübo, da se je nad menom tak britko jôkao, nad menom, ki sem Njega tak dostakrát zbantüvo, ki sem žé zgübleni i prekléti bio. Po pár dnévnom düševnom vojsküvanji je gori-poisko svojega düševnoga pastéra, spovêdo je njemi svojega žitka velike i težke grêhe, erkôči: „Šestdesét lét sem pod Šatana zástavo slúžo, ali zdaj je prišo čas, da sebi lêko drúgoga Gospôda odeberém, mrêti more v meni te stári človek, da naj lêko goristáne te nôvi človek. Jezusa za méne plakajôče skuze mi več ne dopüstijo po stároj pôti hoditi. Z denêšnim dnévom pod nôvo zástavo stôpim i na znánje dam svojemi dühovniki, da od zdaj naprej Jezuš bode moj voditel, koga sem do etimao tak grdo zametávo.

Tüdi dnesdén té stári evangêliom prédgamo, tüdi dnesdén se pred nami bliščíjo Jezusa za nás plakajôče svetle skuze. Jeli bodo tüdi dnes tákši lüdjé, štere lübéznosti prosêče Kristušove skuze na živlênja nôvo pôt pripelajo?

Mi lüdjé svoje têlo v leti i v zimi hránimo z jestvinov i z pitvinov. Tüdi tô potrêbno hráno i pitvino ne smemo zatajiti od svoje düše i záto tak v leti kak v zimi paščlivo moremo hoditi v církev.

vêke notri nagiblejo i na drevji dosta, dosta veséli ftičic pivčí, žvrgolí. Tá mála stvorjénja so dobri prijátelje „one zvišene samice“: jáko je lübi, zarazmi njí radost, žukost, z-cêlov düšov se notri pogrozi v-ftičjega žitka násladnost.

Té náglb njoj pomága prenositi njéao veliko samnost, k šteroj se je že spoj privádila i štere nebi odmenila znábídti z-kakšim hladnim tûvárištvom lüdi.

Na odprêti oblok notri nagnjeni vëkaj dnes zvônrdéno jáko čvrčkajo veséle ftice i sprotolêšnja sveklošča gládi njih méhko pérje. Hermina lübeznivo gléda njh razveseljávanje i v misli pogrozdjena na dávno preminôče sprotolêšnje vrêmen misli, potom dolí nagne glavô i dokeč ftice čvikečejo, včelé múvijo, zoníjo, lüšen sprotolêšnji diš na oblok notri tečé, piše... piše...

Naednók se rávno tákši diš razlejé okôli njé, kak té dávno, dávno, glavô gori pozdigne:

pred njôv postáne eden lèpi dalšáši mladénc: — Hermin! Rávno dues je šestnájst lét, — oh — dobro pomnim, ár so rávno té dén v-noči mrlí drági moj oča, Bôg njim düši dobro dáj — nábrao sem ti eden püšlích ibojn...

— Ejnje, ti si, Andriš?!

— Jas sem. Jas bi te spoznao, gdekoli bi te vido! odgovorí mládi gavalér. — Z one ibojne je zišlo vö cêlo moje blájžensivo.

— Viš, jas neprávím, ka je moja nesreča tüdi z-onoga ibojn püšla zišla: pa je bilô vrêmen, gda sem tô vervalá... no de nadaljávaj Andriš.

Mladénc nadaljáva:

— On, ki je mené gorizhráno, ki je mojo mater k-sebi vzéo, moje sestře je po gospodskom k-môži dao, on blájženi, vili môž je pred smrtjôv dostakrát güčao od ete hiže... od tébe tüdi i... i... znáš, Hermin, jeli misliš zaká sem

Lübézen nad vse.

Čakala sta dugo. L'ég je odišo v drugo oštarijo, gdé se njemi je posrečilo špilati „vel koga“ i ešče kesno, okóli pónôči prišo pijen domô. Nej se je čüdüvao, gda je najšao domá po vidénji njemi poznátoga predgara. Z künšt-nostjov ednoga pijanca je obrno stvár v svoje dobro i skričo glédajôč na obá svojoj ženi: „Tak, tó se mi niti senjalo nebi, da bi te dôbo ednôk s tém prekíetím predgarom navküper!“ I ešče prvie, kak pa bi Fink lahko spregovoro edno rêč, ga je popadno za goler in kričo: „Vô s tebov! Navčím te hoditi k mojoj stároj!“ Fink, ki je ešče nigdár nej büo v takšoj stávi, je probao priti k sebi i pri poglédi na jokajôčo gospo L'ég, obino je pijanca ino njemi gučo reči: „Lübézen nad vse!“ — Ali z etim ga je ešče bole razdráždžo. Tuléči od veseljá njemi právi, da njemi je dnes večér zadosta od nje-gove lübézni i če se ne zgúbí tam, gde je tesáč napravo lükňjo, potégne ešče drüge strüne. Predgari je nej ostalo drügo, nego da odide.

Tó nôč je nej dosta spao. Nej za volo nerazmenja obiska. Če bi L'ég svoje mišlénje od vsega dale pripovedavo, bi bilô celô nevu godno. Ár pri takši prilikaj odvísí vsigdar nikaj i če rávno nega nikše istine na njem. Ali na konci njemi je tüdi tó vseedno bilô. Dosta bole od toga ga je mantrála misel na gospo L'ég,

štere skuze je vido, gda se je stisno skoz dveri L'ég stanovánja. Pítalo se je, ka bi mogo napraviti drügoga, nego oditi, če ga je njéni môž vövrgo. Vej se za tó nôč ne dá razmiti rêč od vdárca po lici, ka bi se lejko pravlo: Če te pri edni dveraj vövrže, idi nazáj skoz drügi. Gvüš-no, ka de šô v tó hišo i tó po dnévi, gda de L'ég trézen. — Ostane pri svojem vorcani: „Lübézen nad vse!“ Samo ali bodo bodôča sréčanja z L'ég več, kak proba istinitosti njego-ve lübézni?

Teda njemi naednôk pride Zveličitel na misel, kak je büo od hlápcov osramočeni i oplüvani. Držao njemi je obé lici i ešče bole so ga ošpotavali. Nej je napravo na nje nikšega vřisa. Nej je šlo, kak v dogodbi od vojaka rešavajôče armade. Ali more tó tak bidti? Stoji v brežnoj predgi, da morejo potom tē hüdi ljudje bôgši postanoti?

Prišestno srédo je vzeo predgar Fink za tēmo I. Kor. 13, dično pesem lübézni. Že večkrát je predgao s toga tála, ali ešče nigdár nej tak, kak dnes.

„Lübléni bratje i sestre vu Gospodni! Vi znáte, kak drági mi je ete tao v bibliji. Že dosta sem Vam predgao od lübezni. Tó či mo dnes pá, morem dosta nazájvzétí. Vsigdár sem gučo od obládajoče môči te lübézni. Lübézen sem kázo, kak čüdodelno palico, štera more preobládati cēli svēt. Dnes pa vidím, da je bilô tó

prišao k-tebi?... Drága mati so me poslali, na tó te prosijo, ka bi k-nam prišla stanüvat. Hvála Gospodnomi Bôgi, v-dobrôti živéjo i ti bi bila mesto njihovi, k-môži odhájanovi čéri, njihova či.

Ta nigdašnja zvišena devojka se je jáko ožarila v obrázi i vu sebi je mislila: viš, zdá bi jas bila ta siromaška, ponošene obléke žláhta: kak ste vi bili! — Natô glavô šegavo prizdigne i kak tak na sorodnika g'édá, se pomiri i ômur-no etak govori:

— Andriš! Kak sem si jas teda z-vami djála, je nē zvišenost bila, nego grozno grda nadúhtost. Štero zdá čütím, tó je zvišenost, giz-dávost i tá gizdávost mi ne dopüsti, ka bi z milošče krúha živéla. Nē, nigdár! Srdcá zahválím tetice, tvoje dráge materé veliko dobrotivnost i, či me gdáte poglédnete, obiščete, tomí se jáko, jáko veselila bodem. Zdá mi pa esi daj té šo-pek ... tak ... lepô ti hválím ... óh, ete diš-ne kak opomina na ono sprotoléšňjo ütí! Zdá pa, Andriš, hodva vu ogradčëk.

*

Sledi, kak je Andriš odhájati namēno, ga je prijéla za rokô, globoko njemi je v-oči glé-dala i pomali právla: jeli bár, zdá sva že dob-riva prijátela? I či máš, koga lüblíš, tistoj nika spošlem... o nē, ráj njē odpišem. Teda de tak nájbôgše, či včasi zdá napišeš, ár rávno tá idem od etec.

— Dobro de, ali ne misli, ka bi na svoj mlín napüstíla vodô, ár či sem bár sirôta, ali siromaška žláhta neščem bidti nigdár!

„Ti samo li ostáneš zvišena samica!“ i si je mislo mladénc v sebi.

I na drügi dén je edna mláda deklina na konci písma eto čtēla: „...Ednoga etakšega mladénca z cēloga srdcá lübi i gda z toga mlá-dénca jáko imeniti, ogléden, znameniti môž bode, ár je že na toj pótí! — tebé naj nigdár nebode sram, či se ti nájde vu rodbini edna-edna siro-maškēšega šorša kotriga. Té tanáč ti ona dá, štera ga je sebi dati nē znála; i rávno záto tüdi nemre od sébe praviti, ka bi Bôg zná nakeliko blájžena bila!“ (Dale.)

zmotno i da sem Vam obečávo nikaj, šteroga v istini nega. Nikaj sem k-coj djao božoj rěči, šteroga v istini nega. Čtite té tao od začétká pa do konca i znali bodete, ka je lúbézen. Ali, da more obládati ta lúbézen, toga nega nindri zapisano v tom táll. Lúbézen, štera lúbí samo, da bi obládala, nej je lúbézen našega Zveličitela. Nego je ona samo móč, s šterov ščémo prisiliti drúge i Bogá. Práva lúbézen ne išče náshaja. Ona lúbí, ár more lúbíti. Če pride náshaj je zahválna Bôgi i čé náshaja nega, se ne čemerí, ne račúna húdoga i ne išče svojega; nê je nevoščéna; se ne nadúva. Vse prenesé; na vse se vüpa, vse verje, vse trpi. Lúbézen nad vse! Tó nam more bití vorcan, bole kak gdakoli prvlé. Ali nê več vorcan lastne volé, nego vorcan trplivosti i vere!“

Nê so vsi poslušávci v kapeli ap. Pavla bili veséli té predge. Ništerni so najšii, ka je Fink pri drúgi prilikaj zevčenéše gučao. Ali gospá L'ég je tího, zahválno i skuznatimi očmi stisnola Finkovo rokô. Gda ga je za nikelko dni sledi vídla, njemi je zahválila túdi z rečámi. Právla njemi je: „ešče od te zádne predge mao komaj znam, ka je lúbézen. Prve mi je bila lúbézen samo škér k cíii. Gda je pa obládanja nê biló, sem bila vkanjena i nezadovolna. Štela sem možá prisiliti z lúbéznostjov. On je vzeo to na pamet, záto se je telko špotáro z méne. Zdaj sem pa veséla i zadovolna. Neščem več prisiljavati, zdaj ščém lúbíti, kak je lúbo Jezuš. Zahválím Vam!“

I s smějom njê je odgôvoro Fink: „Nê meni, nego Vašemi moží morete zahváliti. On me je návčo, štero prvlé nê sem znao. Moje predge od lúbézni so nej znale nikaj od križa. Eti mi je mali križ, šteroga sem doživo v onoj nôči, vu šteroj me je vaš mož vövrgo, odpro oči. Ščémo ga vsi meti posebno radi!“

Eduard Burrl

Poslovenčo: Vek. J. Korošec.

Z drágoga očé spomínanje.*)

(Z-Francuškoga poslála Beznec Irma.)

Domovina moja drága,
Lúbléna rodjenjá zemla!
Nigdár več nebom veséla
Tebé gori polskala.

Žalosten glás sem dobila
Od té — zemla moja mila:

Očé mojega drágoga
Več nigdár nebodem vídla.

Naveke sem jí zgúbila,
V-srdci se obžalostila:
V-kmičnom grobi počivajo,
Vekivečen sen svoj spijo.

Ah, moja pretúžna dúša,
Da si bridko obóžana;
Srdce glob'ko oranjeno,
Télo žalno oblečeno.

Očo mojga nê več domá, —
Na brútivi iskati mám,
I tam túdi li samo grob, —
Grátali so smrti porob.

Gde li samo vu molitvi,
Si bodem gúčala žnjimi. —
Oh, Bôg Oča! Pomilíj me,
Z mirovnostjov obdarúj me!

Žalost moja mi potihíhaj
I túžno srdce potrôštaj,
Očé téli daj sên miren,
Dúši pa žitek vekvečen.

Míla mati! brátja, žláhta,
Prijátelje, vsa rodbina:
Bôg, Oča naj z-nami bode,
Z miloščov se na nás zglédne.

Da ednók bežáj skončamo,
Díko njegvo zadobimo;
Z-drágim očom se nájdemo,
Žnjimi vekveke živémo!

*) (Gornje genlivo spomínanje žalívajoče edine éerke smo z gotovostjov objávilí v našem listi. Red.)

Nika od zvönêšnje missie, ali od povrnênja poganov.

Vkúp postavo Fltsár Jánoš.

12. Ka činmo mí za zvönešnjo missio, ali sí za poganov povrnjenje?

Molmo vsáki dén, po ednom i vkúpno, nájmre pri vkúpprihájanji za že okrščene krščáne. Náimre za one, ki z materiálnim i dúhovnim bogástvom, z znášanjem národov, orságov, cerkvéo šorš na stotine zravnajo. Zaká je milúvao Jezuš onoga prijténoga bogatoga mladénca? Záto, ár sí je natô mislo: Keliko bi té z svojov veli-

kov vrédnostjov lahko doprinesao za nebeski orság! I dónok nečini tó. Zevsákim svojim filérom je prisiljeni Šatani služiti, dokeč se nepovrne i vse nedá tá Onomi, Kí je i za njega vse tá dao.

Jezuš i dnesdén vnóge bogátce mlúje. Rad bi je k-sebi povrno. Nè za pènez volo, nego záto, ár se boji za nji dúše, ár zná, ka bi pènezi, šteri so etak skvarjènje, keliko blagoslova bi lahko bilí, či bi si nji lasniki nebeske prijátele spravili žnjimi. (Luk. 16, 9)

Bogá molmo, naj nastánejo prémočni i srdcá aldúvajóči móžje i ženske na svéti Boži oltár i aldújmo mí túdi brezi vódpovedávanja, ka nam nezíde, ár naše filére túdi potrebúje Božega orsága razšúrjenje. Molmo za one túdi, kí ni na materiálnom, ni na dúhovnom prestori se neračunajo za te přédnje, ali etak túdi lahko dosta doprineséjo za Krietuša i oni túdi sami potrebújejo, naj se vužgé vu njihovom srdci Gospodna Kristuša lúbézen.

Molmo za one, kí so z istinom siromačke, kí nemajo več kak ona biblinska sirotna ženska, dvá filéra. Popravè ono dobro srdcé, štero za dvema filéroma z-plámnom gorí za Gospodna i za ta dúševna. Lépe péde náidemo na tó. Vu missie hištoriji náidemo gorizapisane přoste, vesničke ženske, štere so zósebno edno-edno missionsko kokóž mele, štere vsáko jajce so na missionske cile darúvale. Známo od siromaški nemški i švédski, fabrični i bajcni delavcov, kí so vsáke višije vere pô pláče na missionske cile darúvali, či so bár vu siromaštvi živelí. Deca ponúcame marke, zdravstvene nárase, cote pobérajó na té cil; na rodjenjá, na iménov dén, doblene mále šenkane filére nedávajo tá na polizávanje sladčeca, nego je na dobri cilov oltár darújejo. Dostakrát je z istinom në šuma glavna, nego ona lúbézen, on trúd, ono srdcé, štero za tém dárom jeste. Missio dosta materiálni škéri potrebúje, ali više vsega je dónok ta dúhovna škér, ár nega bole odličnoga, či pri ti materiálni áldovov pobéranji ta dúhovna vodijo i pobúdjávajo.

Molmo k-koncovi nadale posebno za missio, za vu kmici živóči poganov, mohamedánušov i túdi za njé povrnjávajóče missionáre. Missionsko delo Boži svéti dúh oprávla, mí lúdje smo samo škéri. Ali pripravne škéri li, tak bodemo, či se molimo k-Bógi za njegovo delo i za one, kí njemi je spunjávati pomágajo.

Eden přosti i siromaški čizmár je bio vu Angliji, v-kom se je tá misel pobúдила, ka celo missionsko delo organizérati trbè i na vkúpno ravnanje postaviti. Posebne missionáre v edno veliko drúštvo, v zvézo vkúp spraviti. V 1792 om leti je na Carey Vilmoša začétek osnovleno to prvo missionsko drúštvo z tém goridánjem i cílom, ka missionáre pošle vó i po nji nastávljeni závodov, správišč i za nji goridržánje se drúštvo bude skrbelo. Na eto angliško formo so v XIX. stotini v Nemškom túdi osnovlena tákša drúštva v-Rajne, v-Lipči, v-Liebenzelli i ešče vu več várašaj. Či duže je več i več tákši drúžtev osnovleni, tak da dnes dén že skoron vu vsákém orsági ji več jeste, žalostno v-Jugosláviji i vu balkánski orságaj samo në.

Missionska vóđavanja so velka. Dostakrát so drúžtv notrijemánja në zadosta, záto pobožni lúdje z-samovolni dármí prihájajo i moremo prihájati na pomóč. Na tó áldove pobérajó pri gmajnaj. Missionske ósvetke, offertoriume držíjo, štampe dávajo vó, mladézen spelajo na té opravic odprávlanje, gájijo k-missiji lúbéznost i k-coj razmenje. Právi evangeličanec srdcá prináša áldov na nebeskoga orsága razšúrjavanje, na missionske cile. Vém evangeličanje svéto mater cérkev i dobrotivne nástave z-dobrovolni áldovov držíjo navéžše gorí. Tak túdi na missionske cile materiálne i dúhovne moči od začétká mao prinášajo.

Materiálni áldovov pitanja pri nájevč gmajnaj tak odprávlajo, ka čeres leta vu tak zváne missionske ladice dávajo svoje filére i na té cil offertorijske službe držíjo, na vékše na Tríkrálovo, vu vesnicaj od hiže do hiže hodijo i pobérajó vkúp dobrovolne áldove i tak vkúp správljeno šumo od leta do leta na dotično mesto pošlejo. (Dale.)

Kak vnogo ji preklinja Tvojega Bogá! Ti njè čúješ i On lahko nečúje? Poznaš njé i On lahko nepozna? Dónok sunce svoje gorizhájati čini na húde i dobre i dá deždž na pravične i nepravične.

Augustinus.

*

Tisti se je návčo dosta, šteri se je návčo natíhoma poslúhšati na Boga.

Lavater.

„Ar ka hasni človeki, či ete celi svět dobi, dūši svojoj pa škōdi?“

Màtaj 16, V. 26.

Tò je te veliki „ali-ali“, pred šteroga se človek postávi: ali dūša, ali ete svět! Jezuš računaje tak právi, ka je edna dūša veče vrēdna, kak ete svět. Ob prvím naša dūša. Či jo Jezuš tak visiko cení, bi jo té mi za nevrēdno držali? Na példo, ka bi jo zanemáрили, tak da bi ona škodo mogla trpeti? Tak, ka bi rada „eden falat od světa“ zadōbili, či za toga volo bi dūša betežna grátala? Opominjeno se glási vu naše žívlēnje: dūša je veče vrēdna, kak ete svět! — Ali tō valá tūdi za drūgoga dūšo. Tūdi dūša ednoga grēšnika, ednoga manjáka, ednoga razbojnika, ednoga afrikanskoga zamorca je veče vrēdna, kak ete svět. Tò je silno i svēto opominanje za one med nami, šteri dūša je zvráčena od velikoga kvára po Jezuš Kristuší i njegovoj krvi. Záto nam je svēta dūžnost misionško slūžbo za ōmurno vzéti i spunjavati z nájvékšov radostjov. I či bi vu mojem dugom žívlēnji samo ednoj jedinoj dūši pōtikazáč i voditeo postano k njénomi zveličanji, bi mi z tém veče bilō šénkano, kak pa či bi ete celi svět zadōbo. Pitaš, v kakše formo? Ali si sam nē gvūšen zveličanja tvoje dūše? Znáš li, ka tō slūžbo spunjava tūdi Gustáv Adolfa drūštvo? Si žé pomogo z tvojím dárom rēšiti tvojo i tvojega bližnjega dūšo od skvarjenja, ali pa ceníš ete svět za više, kak obōji váj zveličanje?

1844 leta je v Pomerániji mrō eden stáři kmet vu hiši edne svoje čéri. Te kmet je toj svojoj čéri i njénomi možē ednōk 25 zláta posōdo. Zdaj gda je te oča mrō, sta njidva vkraj vzéla od mrtvogoa očo to dužno pismo, sta je štela raztrgati i te dug zatajiti, naj ova drūga deca z toga ne herbajo. Medtem, kak sta si od toga zgovárjala, je njidva 13 lét stara deklíčka odprávlala svoje šolske náloge i je vedno na glás právla ete reči pred sébe: „Ka hasni človeki, či ete celi svět dobi, dūši svojoj pa škōdi?“ Gda so spát šli, so se ešče vedno rúmíle te reči vu vūhaj ti rodítelov i na útro so se z temprebūdili. Edno bože opominanje z deteči vūst! Te oča je nē najšo méra. Žena njemi na ednōk erčē, ka žnjihovoga nakanēnja nika nede, ár je nē vrēdno za edno pár zláti volo dūšo djáti na špio. Vesélo sta privolila tō obádva. Dūšnavēst se njima prebūdila, i sledi sta se povrnola i zadōbila živo vero vu Kristuší.

Nesebičnost.

Právo, verno srdce goraldūje sébé,
Neprosi, nečáka, nájema nejemlé,
Ár toga v srdci čúti.
Bojūvnik navdūšen ide smrti prōti;
Da njega vrēla krv sád rodí domovini
I na hasek njej slūži.

Mōder z krila svojga srdce tá aldūje,
Gda dén i nōč v hiži blēdi verostūje,
V glávi teško brodēči.
Pri temnom posvēti vkūp vugnjen sedēči,
Sunca míli trákov se ogibajōči,
Blagoslov sejajōči.

Dūšne i telovne moči vkūpprivrže
I drūgim, kak svēča právo svetlost káže,
K blagoslovi je péla.
I tak dokeč sébé za drūge aldūje,
Z-delom svojim sebi spōmenek zvrūje:
Nej za sé' — drūgim dela.

Za vse na tom svejti neišče nájema,
Ni nedobi za vse níti preštímanja,
Zaké se skrbi, dela.
Nájvečkrát je lūdi pláča: nezahválnost,
Bláznikov, slepákov tak grēhšna odūrnost,
Za štere se tak briga.

F. Jánoš.

Bože skrbnosti pōt.

Eden pōtnik je ednoga foringáša dojšao, šteri se je z-obremenjenímí kōli jáko mantrao. „Prijátel, pomagaj mi!“ ga z prosēčím glásom oberčē: „od gojdne mao se zaman mantram na etom mesti. Ešče te i Bōg blagoslovi!“ — Či bi ti mogao! — odgovori té z nestálním gōvorom — viš, ka se že večeri i ona kmična oblačina vihéno nōč káže. Ešče sem daleč do dōma, bojím se, ka de mi kesno. Ali dōnok ga je pomilūvao i pomogao njemi je kōla vō zdígnoti z prepasti. Ali uprav se je zamūdo, velka kmica je grátala i on ešče prēk po lōgi má idti, no, či je že od dōmi samo na pō vōre bio, ga je vihéno dōnok zadrobišao. Velki sláp je vdérjao, ploha se je lēvala, grmelo, blískalo se je, grunška strēla je v veče mēsti notri vdárla, prisiljeni je bio v ednoj vōtloj bŭkvi se stisnoti i čakati dokeč se sláp vtihša. Záčao je preklinjati onoga pōtnika i sam sébé, za šteroga volo se je zamūdo, kak nalehci bi že domá pod strēhov na

gvüšnom mesti bio. Med tém se je vihér vtihšao, v prijetnoj zorji se je prebúdo. Hito je domô i li hitro je prišao k-veši; ôzdaleč je zagledno kadéčo hižo, v štero je blisk vdaro i doli je pogorela. Strahšo se je od one misli, ka či bi on domá bio, bi ga blisk zagvüšno osmrto, tak je za njega vu nesreči sreča bila, ka se je zamúdo i nê domá bio. — Za máli čas je znôva záčao hižo pôvati. Ostánjene stené rúšiti, žgalino tá čistiti i kak je rovaó, delao, namero se je pod fundamentomom najedno votlino, v šteroj je zakopano naišao velki kinč, šteroga so njegovi prehodniki za bojne časa pred protivnikmi tá skrili. Kvár se njemi je tak z velikim haskom povrno, hválo je dao Bôgi za ono vrêmen, štero je pri foringáši zamúdo. Molo se je k-Bôgi za odpúšćanje, vu koga skrbnosti je pred tém dvojio.

F. J.

Svetovna cerkvena konferenca v Oksfordi.

Jul. 13 ga se je začnola z koráloma: „Hválmo mi vsi Bôga“ i „Trdi grád je naš Bôg zmožni“, v Anglije starinskom lepom vseučilišćnom váraši, tista znamenita konferenca, na šteroj so tao vzelé vse krstšanske cêrkvi (z 45 národov okoli 900 zastopnikov), zvôn rim. kat. cêrkvi, štera bi samo té bila pripravna vkúpdelati z drúgimi krstšeniki, či bi eti prvle r. katoliški postanoli.

Pred 12-mi létii je že túdi bila etakša konferenca v Stokholmi. Sedánje správišće je 14 dnévov trpelo v Oksfordi. Vu eti dnévaj so vardenoli, naj brez iluzije glédajo smečenost (khaos) i ráznovlečenjé našega svetá, nepravičnosti našega drúštvenoga réda i bojnsko bojazen. Eta pitanja so razprávlali: „Cêrkev i národ“, „cêrkev i držáva“, „cêrkev i gospodarstvo“, „cêrkev i osnávlanje“, „cêrkev i bojna“ . . .

Eдни so bili vu tom, ka glédêš na veliko nevolu svetá v pretečeni létaj i desetinaj lét krstšanstvo i cêrkvi so dosta zamúdíle, záto z nôvim dúhom odgovornosti njim je potrebno gorivzêti slúžbo na svêti. Med drúgim eto poselstvo dájo Kristusovim cerkvam po cêlom svêti.

„Vu takšem časi smo vkúpprišli, gda je svêt bojazen i zmešnjáva trápila. Naš svêt pogiba pod bremenom šatanske hüdôbe.

K Jezuš Kristušovim nôgam zovêmo svêt. Bôg je velika dela doprinesao po svojoj cêrkvi. Edno nájkêše med témii je tó, ka próti vsáke-

fêle rázločkom itak jeste na svêti občinstvo bližnji. Vsi smo edni vu Jezušu Kristušu. Od osebne sebičnosti je nikaj nej bôgša národna sebičnost, štera šćé potêžiti drúge národnosti Bôgićuvanje národa, fajte, ali zlóča je bolvanćivanje, štero k povekšávajni nasprotstev i nevol pela.

Obćinskoj cêrkvi je potrebno osôditi brezmejno bojúvanje. Bojna li sád i svedôstvo greha má biti. Išćimo pôt, na šteroj se človečanstvo zná osloboditi od dúševnoga, materiálnoga i morálnoga opúštšávajnja bojne. Vu slućájii bojne je túdi prva dúžnost cêrkve, naj bode cêrkev i moli: posvêti se imé Njegovo, pridi králestvo Njegovo, bojdi vola Njegova vu žitki vsákoga bojúvajóčega národa.

Krstšanom je potrebno vsa vćiniti, naj med národnimi prednjáči pravica, mirovno vkúpdelanje.

Cêrkev má od Bogá vzéte dúžnosti, štere je njej potrebno spunjávati med vsakimi razmêrami, držáva naj pripozna eto dúžnost i naj dá popolno slobodšćino cêrkvi k spunjávajni njénoga pozvájja.

Na gospodárskom pôli je prva dúžnost cêrkve, naj naznája ono istino, ka zákonje gospodárskoga žitka túdi pod Kristušovov sôdbov stojijo. Sístémi gospodárskoga žitka so dáli nágibe k povekšávajni nedopunjenosti. Sociálno pravico je nam potrebno iskati. Nej je tisto človeče bogástvo, štero vnožino materiálni dobrot zdržáva, ár stanovito li občinstvo z Bogom i našimi bližnjimi obogati nás.

Spunjávajnje nálog, na štero je cêrkev pozvána, je dnes v nájkêšoj meri vu rôki mladine. Dosta glasni rêči pozáva našo mladino, naj svoj žitek položi na politične i sociálne misli. Etak je njej vnogokrát žmetno paziti na Jezúša Kristúša, ki jo zové, naj slúži pod Božim králevstvom. Vnôgi z naše mladine dónok vu Božo slúžbo stôpijo, večkrát túdi truc ošpotávajni i pregánjajni ino svoj žitek posvetijo ponovljenji cêrkve. Z bláženov radostjov pozdrávlamo njihovo batrivno svedostva dévanje.

Na prestori osnávlanja zahteva cêrkev ono slobodšćino, naj krstšansko osnávlanje dá svojim otrokom.

Či vu bodočnost glédamo, naš trôšt i zdúháv je tó, ka Boži dúh svêti lahko dá ešće nôvi žitek. Naš svêt je zgrablivi, podivjani, z boleznostjov i bojznostjov pun. Naše nevole so se povnôžale, ali daleč stojimo od vcaganja. Našo vúpazen položimo vu živoga Boga. Vu Božem iméni vu delo stánemo, liki Boži i endrúgoga slugi. Borimo se próti vsákoj nepravičnosti, nesmilnosti i odírnosti. Zaistino se lahko radúje Cêrkev, ár je Kristuš obládao svêt.

1572. augustuš 24.

Ete dén je z krvávimí literami zapisani vu hištorično knigo francuzki protestantov. Tedánja francúzka kralica mati, ta čarne dūše Medici Kataléna, na rátanje pápeža je v Parizi i v nje govom okoliši nezmerno krvno kopel dála naréditi med protestantmi. Kralica je pod titulom svádbe svoje čéri preveč dosta nepotvorni proteštantov pozvála v Pariz na ete dén. Po polnoči pa na dáno znaménje se je začnola ta grozna „krvna svátba“, nesmilena mesarija nedúžni proteštantov. Okoli 70 jezero proteštantov je zgúbilo svoj žitek vu etoj samérnoj nōči. Téda so vmōrili, ešče cōj vu njegovoj posteli betežnoga toga hérešnjega protestantnoga Coligny admirála tūdi.

Pápež je vu svojoj radosti medállo dao skovati na spōmenek toga „velikoga“ dogodka. Medália angeia obráziva, kak v ednoj rōki svojoj na smik držáno krvávo sáblo, vu drūgoj pa križ zdigáva.

Po tom krvávom pregánjanji se je začnolo preveliko vōvandranje francúzki proteštantov. Blūzi 300 jezér proteštantov je vōodvandralo vu zvōnske orsagé, nájbole v Nemčilo Francuzkior-ság je etak zgūbo svoje nájedličněše sinōve.

Eden hištorije pisátel tō právi, ka či grozno krvi prelēvanje Brialanove nōči nebi zdese-tiralo i nebi pregnalo v zōdske orságe francuzke proteštante, té bi se lahko pokrēpo protestantizem vu Franciji, či bi se pa mogao pokre-piti, té te proteštantski Francuzkior-ság nebi pri-šao vu večno jeretinstvo z proteštantnim Nem-škimorságom, zaostale bi napoleonske bojne, zaostála bi 1870 ta krváva nemška francuska bojna i zaostála bi tūdi svetovna bojna.

Rázločni máli glási.

Radosti glás. „Vsáka kaštiga pa, dokeč je nad nami, se nam ne vidi radost biditi, nego žalost; potom pa mirovni sád pravice dá tēm, ki se v njē mujštrajo.“ (Žid. 12, 11.)

Naš pūšpek v Kölni i Oksfordi. D. Dr. Popp Fülöp pūšpek so jul. 10–12. v Kölni tao vzéli na správišči Rajnskoga Gustáv Adolfa gláv-noga društva i tam svétešnje predgo držali i edno predávanje meli „od življenja evang. cēr-kve v Jugoslaviji“. Z Kölna so potūvali pūšpek v Oksford na svetovno konferenco cerkveo.

Osební glási. Po dúgom trpljenji so mrli vu Feketiči žena kalavinskoga pūšpeka *Agošton Eltzabeta, roj. Tóth.* — *Méder Henrik* kaplan v N. Vrbasi so na Bečinskom evang. teolog. fakulteti promovirani za Doktora teologije. — Banfi Štefan učitel so aug. 14 ga v Puconskoj cērkví večno vernost oblúbili Šavel Šarolti z Nemšavec. Na skūpno potūvanje želēmo njima Boží obilen blagoslov.

Lendava. Augusta 2 ga sta obiskale Lendavsko cērkev gospá vd. *Rátkajova* z Sebeborec i *Krančič Anuška* diakonisa z Čehškoga. Gpá Rátkajova so pri toj priliki 50 Din darūvali na cērkev. Bōg pláčaj! — Dne 31 ga jul. smo na več-čen počinek sprevodili ogledno gospō, vd. *Gáličovo*. Naj počiva v Božem méril!

Gustav Adolfa filialno društvo v Bāčki je notrijemánja melo 23 588 Dinárov, z etoga je 5.759 D.n. 50 par decé dár. Na vsáko dūšo pride 60 par dára.

Samovolní dári. Na Dūševnoga Lista gor-držánje: *Cipott Jánoš* Polana 5 D, *Küllč Mihálj* f. kurátor *Brezovci* 5 D, *Rátkai Ódön* š. upravi-tel *Andreci* 20 D, *Pinatarič Ivan* trg. *Bogojina* 10 Din — Na *Dijački Dom*: *Škrilec Irma* Pu-conci (Zagreb) 10 Din, Banfi *Štefan* učitel, *Mar-kišavci* 50 D, Banfi *Franc* trg. pom. *M. Sobota* 50 Din. — Na nespriivi vēnec *Luthárove Flisar Šarolite*: *Škrilec Irma* Zagreb 10 Din — *Topla* hvála!

Turobní glási. Zádjni mēsec so se z Pu-conske fare odselili vu večnost: *Goričanj Jánoš* v *Predanovci*, star 80 let; *Šarkanj Ana*, roj. Banfi v *Pužavci*, st. 73 l.; vd. *Mōrec Eva*, roj. *Ouček* v *Andreci*, st. 80 l.; *Flisar Lajoš* na *Gorici*, st. 14 l.; *Sever Šandor*, skōz 22 lét veren veški ku-rátor v *Pečarovci*, st. 61 l.; vd. *Lukáč Ana*, roj. *Krančič* v *Puconci*, st. 66 l. i eden eden otrok v *Puconci* i na *Vaneči*, nadale *Mikola Šandor* z *Sebeborec*, star 19 let, je mrō v *Franciji*. — Naj májo sladtek grobski sēn i bláženo gori-stanēnje.

Ka novoga? Mrō je star svoje 57. l. pat-rijarh *Varnava*, poglavar srbske pravoslavne cēr-kve. Na pogrebi je tūdi naša evangeličanska pūšpekija bila zastopana, štera je položila lēpi venec. — V *Šanghaji* na *Kitajskom* tečē vojna med *Kitajci* i *Japonci*. *Kitajci* so dobili od *Anglije* 20 milljonov dolárov posojila. — *Komu-nistično* potniško letalo, ki je letelo med *Moskvo* i *Prago*, je dolispadnolo. Kak pišejo novine, je

stoga letala dosta tajnih komunističnih dokumentov vesnolo, štere so vkradnoli iz gorečega letala. — V Zürichu je bio svetovni židovski kongres, šteteroga se je udeležo tudi naš konzul. Židovska cerkev v našoj državi má namreč veliko zaščito; grand rabi — poglavar židovske cerkvi v Beogradi — je ešče od pokojnoga kralá Aleksandra I. imenüvani dosmrtni senátor. — 700 letnico obstoja Berlina so Nemci svetili z velkov paradijov. — Ništerni člani angleške kraljevske familije želejo, ka bi se vojvoda Windsorski nazaj povrno v Anglijo, ár večno nemore ostáti v izgnanstvi. — Sovjetski minister za národno zdrávje je odskočo, ka ga več nišče ne nájde. — Brat japonskoga casara princ Čičibu je bio v Holandiji i je zavolo práskanja s Kitajci náglo odišao domo. — Italijani so 2000 km dugo asfaltirano cesto napravili v Abesinijo i se zdaj po njej vrši rédni avtomobilski promet med Asmaro pri Rdečem morji i prestolnico Abesinije Addis Abebo. — V našoj državi je hodo romunski král Karol, bio tudi dvá dni gost pri Njeg Vis. knez namestniki Pavli, ki se nahája v svojoj vili na Brdu pri Bledi. — Hrvatski gasilci so vstopili iz Jugoslov. gasilskoga saveza i so se priklüčili k národnomi pokréti pod vodstvom Dr. Mačka. — Enako so napravili tudi zdravniki, ki so pretrgali vse zvéze z Jugoslov. zdravniškim društvom, tak piše „Hrvatski dnévnik“. — Pri Parizu je za volo železniške katastrofe mrlo 26 ljudi, več sto se oranilo. — Mrô je Guglielmo Marconi svetovnega héra gornájdítel, koga poniznost pred vsákoga dobroga pánja Daritelom nájbole svedoči té faktum, ka gda so prvo brezžičnoga telegrafa štácijo gopostavili, Marconi je po toj nóvoj pôti ete citat poslaó vu skrovnosti univerzuma: „Dika na visini Bôgi, mér na zemli, vu lidíh pa dopádenjenjé.“

Dátumi znameniti dogodkov v augustuš mēseci. 1914 aug. 1. je začnola mobilizácijo Nemčija. — 1833 aug. 1. je gori oslobodila Britanija robsluge. — 1814 aug. 7-ga je nazájpostavo VII. Pius. pápež jezuitov réd. — 1842 aug. 8. je nastanolo prvo norvéško evang. misionisko društvo. 1851 aug. 9. je mrô Gützlaff, prvi nemški misioner v Kini. — 70 aug. 10. je opúštneni Jeruzálem. — 1884 aug. 11. je dopústila japánska vláda sloboden prestor krstšanskoj misiji. — 1248 aug. 14. so položili glavič kölnskomi domi (cérkvi) i 1880 aug. 14. so dokončali zidanje.

— 1769 aug. 15. je rodjen Napoleon. — 1836 aug. 17. je nastanolo leipzigiško evangeličansko misionisko društvo. — 1895 aug. 17. je nastanola krstšanske mladine Svetovna zvéza. — 1830 aug. 18. je rodjen I Franc Jožef krao. — 1925 aug. 19. je bila krstšanski cerkveo héréšnja svetovna konferenca v Stockholmi. — 1153 aug. 20. je mrô Clairvauxi Bernat héréšen teolog. — 1912 aug. 20. je mrô Booth Vilmoš nastavitel zveličanja armade. — 1863 aug. 22. je vódána obprvim B.blija po arabskom jeziku. — 1572 aug. 24. je bila grozna krvna svádba v Parizu — 430 aug. 28. je rodjen Augustinus héréšen cerkveni oča. — 1749 aug. 28. je rodjen Goethe veliki nemški spévnik. — 1914. aug. 30. je zbojüvao Hindenburg héréšnja bitko pri Tannenbergi. — 1688. aug. 31. je mrô Bunjan Jánoš, pisátel „Rómara pôti“ héréšnje knige.

Stô lét stare knige. Po Dr. Luther Mártoni pisani i vódáni Máli kátekizmuš, ali si ev. sv. vere návuka knige, so na naš slovenski jezik Kardoš Jánoš hodoški dühovnik prestavili i v 1837 ga leta risálščka (májúša) 27 ga dáli pod štamp. Štampane so v-Budapešti vu Nástavi (štamparije) plem. Tráttner Károlyove v 1837 tom leti. Tak so letos 100 lét stare. Malo exemplárov se nájde že dnesdén žnjih. Ki tákše knige má, naj je varje i nezapústi. — Prémurska ev. církev bi za vernikov dühovne potrebčine volo hasnovito delo včiniła, či bi té knige znóva dála vóštampati i tak vere návuka včenjé vu školáj poléhšala. Luthera Máli kátekizuš je na celo j zemli, vu vsákóm orsági, kak verénávuka včenjá šolska kniga notrivzéta i spelana. Verénávuk se tak vu maternom jeziku má včiti.

Liki se srdiš na drügoga, či on božnijo guči od tēbe, rávnotak se tudi srdi na sebe, či od drügoga božnijo gučiš.

*

Merkajte na sebe, nenasledüjte božne krstšenike. Ne pravte: „Eto činim, ár dosta vernikov tudi čini eto.“ Tó neznamenüje obrambe správlanje za dūšo, nego iskanje sprevájitela vu pekel.

*

Liki nóč nevgasi zvézde nébe, rávnotak nepravichnost svetá neobkmiči misli vernikov, štere vu Svétom pismi korenijo.

Augustinus.

Evangelium v Itáliji

Naprejdáva: SILVÁNUS.

Tak so se nastavila povsod v Itáliji v dvoraj, universaj i v privátni hižaj šolana družtva, gde so te nove verske ideje na dober grünt najšle. Vnožino prevodjeni reformátorski spiskov se je razšürjávalo, se zná pod tühinskimi iméni, naj ne spádnejo v potvárjanje. Tak je Zwingli zadôbo imé: Cogelius, — Melanchtona Loci se je pod iménom: Ippofilo de Terra Nigra razšürjávalo i vnôgi kardináli so ga radi čteli i ešče v samom Rimi razšürjávali. Posebno v Veneziji, gde je največ knjigoštamparij i trgôvcov bilô, ki so bili stálno v zvezi z Nemčijov, je celo skladšče reformátorski spiskov bilô, i šteri razšürjávani je sam senát bio na roko. Gda je edna bula bila vö dána od pápe, v šteroj so prepovedali čtenjé eti spiskov, je senat tak odločo, ka se tá bula samo te smé z predgance gori prečeti, gda je národ že vöodišo z cérkvi.

K etomi znanstvenomi obračaji, je prišlo tüdi bojnsko dotikanje z Nemčijov, kak naprej-pomáganje reformácije. Tô je bilô ono vrémen, gda je VII. Kelemen pápa dúge i krváve bojne vodo prôti V. Károl casari za vladárstvo v Itáliji, v šteri bitkaj se je Georg Frundsberg navéžše s svojimi evangeličanskoga mišljenja Nemci za Károl casara boro i pravo: „Či v Rim pridem, dam pápo obesiti.“ Pápa je bár nê bio obêšeni, ali Rim so zavzéli i strašno orôpali. Tô je bilô v 1527 l. Nemški vojáki so evangeličanske ideje prinesli s seboj, kak tüdi proteštantsko slobodšćino i Rimlani so mogli k coj gjédati, kak so ništerni délavci za kardinále i püšpeke preoblečeni, eden na čeli v pápe ornatí v procesijaj okóli hodili i ki je opominao svoje kardinále naj po Kristušovoj i njegoví apoštolov példi, dá casari, ka je casarsko, i je oblübo dao, ka pápe oblást teštamentálno prék dá Dr. Luther Mártoni, naj Kristušovo ládjo ne ravnajo dale takši, ki dnéve i noči v pijanosti i praznüvanji trošijo. Čela vnožina je na tô ednoglasno kričala: „Naj živé pápa Luther!“ — Orôpanje Rima i nevolá národa od casarski i pápinski vojákov napunjene Itálie je tak strašna, nepričákana i grozna bila, ka so v njih splošno Božo kaštigajôčo sôdbo štimali. „Odkud eta nesreča?“ — je predgo v napunjenom vatikani Staphilo Sibarí püšpek, — odkud eta nesreča? Zató ár prebiváistvo je nê več svétoga váraša Rima, nego

Babilona, šteri se z Bogá preklinjávanjem pokriva i je mati hüdôbe i praznüvanja.“ — Te püšpek je nê lát gučao. Rim je pun bio farizeuške skazlivosti, v morali pokvarjeni do gedra, ali či je trbelo, se je znao kázati za svétoga tüdi.

Vu etoj nevôli so vnôgi občütíli bin i krivico gréha i začüli so se glási pokôre i povrnénja. Kristuš samo tá pride, gde njemi Ivan Krstitel na povrnénje i pokôro zovécím glásom pôt poravnáva. Tüdi v Itáliji so se obüdili zmožni predgari pokôre i povrnénja, ki so na tô kázali, ka te strašne nevole zrok je v občnoj hüdôbi i je náshaj pokvarjeni politični razmér i eta pápov trenje na politično oblást, ka v vladárski dvoraj, med zevčeni i med pôrgarskom krôži, zavrženjé živôčega Bogá je slejdnji zrok pokvarjenosti i ka vrástvo na tô je samo v povrnénje k Bôgi, Evangeliumi, k njegovomi spravičanjí v Jezuš Kristuší. Eden etakši predgar je bio med drugimi kapucinarski barát Bernardino Occhino, sin siromaški rodítelov, rojen 1487 v Sieni. Za spravičanje od svoji grêhov je najobprvim med franciškánske baráte stôpo i sledi v ešče bole strogi kapucinski klošter. Vse odrédbe réda je tak ostro vzéo, ka je ednôk etak pravo: „Gospodne, či se zdaj ešče tüdi ne zveličam, té žé nevem, ka mi je nadale činiti.“ Ali po toj pôti je Occhino rávno tak nej najšo düševni mér, kak Luther. Končno v Kristuša smrti i milošći nájde tô, ka je isko, i kak post pobüdjávajôči predgar okólipotüvávši po Itáliji je gláso človečo pokvarjenost, skvarjenje, zamansko trenjé na spravičanje z lastivni del i nazvešćáva vero v Kristuší, v njem vözmerjenjé z Bôgom i ponóvlenjé žitka. Kak kapucinarov generál, se je nazájdžo od pápínske blôdnosti i pokvarjenosti i tak je veliki prestor meo za délavnost po čeloj Itáliji. V. Károl casar ga je večkrát čüo predgati i je pravo od njega: „Té človek bi kaménja zméčo“.

Tü se nesmimo spozábiti z Savonarolo, ki či bár ka je v prvêši vrémenaj živo i njegova délavnost se je dosta pred reformácijov začnola, dönok njegov na pokôro zovéči glás se je daleč čüo i njega rüm je do reformácije ségno, tak da je njegovo imé z nepremenlivimi literami napisano nej samo v kršćansko, nego v svetsko zgodovino tüdi. Zató je potrebno, naj se žnjega globše spomenémo i njegovo délavnost obširno spoznávamo, ár je on bio Itálie reformátor i prorok. Reformátor v tom poglédí, ka je naprê

povedao očišćenjé kršćanske cěrkvi vù krátkom vrěmeni i tó očišćenjé i ponovljenjé je tŭdi vù pojedini držělaj, posebno v Florenci poskŭso, ali vù toj poskŭsnji je kak mantrnik sjadnoti mogo. Njegova zgodovina je posebno tragična, ár s strašno velikimi močmi i oblaštmí je meo se boriti i prŭti njim je sploj sam stao. Sam je bio vù ednoj lehkomyseľnoj, z grěhi okľanaj lřlji vù ĉasi frivolnoga Humanizma, šteri je namesto vere drŭga svetska znřnja i umetnosti posřdo vù sredino rimskoga popovstva. Kak velka je Savonarolo batrivnost, dŭševna moč i navdŭšenjé moglo bidti, ka je eden ĉas cělo držřvo, vù šteroj so njegove protivne i poničŭvajŭće moči svoje sediřće mele, s seboj potěgno i popolnoma vladřro. Kak globoki je mogo bidti po njegovoj smrti njegovoga vćenjř nřshaj vù pobožnosti, da so ga dŭgo sledi ně samo pri proteřtantaj, nego vù pořteněši r. katoličřnski krořaj v velkom pořtenjě držřali. Ešće ježŭiti so gotovi bili Savonarolo goriposvetiti med te blřjžene, ĉi bi tŭ rimski stol dovalo. Luther etak erčě k predgovori Savonarole ednomi spiski: „Mogŭće se je onoga ĉasa Antikristuř vŭpo, ka etoga velikoga ĉloveka spŭmenek vŭvgřsne i pod preklěnstvom ostřne, ali ovo on žive i njegov spomin je blřjženi.“

Savonarola je z střroga plemenitřřskoga roda bio. Njegov dedek je preveč preřtimani zdravnik i natureznřnec bio i tŭdi njemi se je ponŭjajala velka ĉest vù svetskom, ali te mladě nec, ki je visiko pořřivani bio vù svojem vřraři Ferrari, po svojoj mŭdrosti i zevčenosti je od povedo tim svetskim ĉestim i barřt je postano. V dominikřnskom klŭřtri vù Bologni je iskao měr i obrambo od svetski hŭdŭb i pokvarjenosti i gda je že gori bio za střlno vzěti vù rěd, samo tě je dao na znřnje ete stopřj svojoj familji. Ali rřvno tak kak Luther, tŭdi Savonarola je nej najřao tŭ vù klŭřtri, ka je iskao, nego samo ta svetska, dŭnok je nadale barřt ostano. Měr je isko za svojo dŭřo i oslobodjenje od svetski brig, ali tř je ně najřo. Roditelom tak piře, ka si je siromařtvo oděbro za zřroĉnico i tělo aldŭje, naj rěři dŭřo, ka strařna trplěnja mř, ár tělo i ĉŭtenja se borijo prŭti pāmēti njegovoj, pod šterov borbov dosta trpi. Naj oĉa potrŭřta mater i ga obř blagoslovita, ár se on střlno za njidva moll. Njegovo najbole lŭblěno,

řtero je s seboj vzěo vù klŭřter, je edna z elefřnske kosti napravljena ĉloveĉa lobanja bila, na řtero zglednovři je znao zvŭzdati střro ponŭvno povrřajŭĉo gizdost. Štirinřset lět je potrŭřo Savonarola vù Bologne klŭřtri, gde je med těm ĉasom theologijo řtudiro, goriĉtenjř drřo mlřřim barřtom od theologije i filozofije, predgo i vřdo vù pobožnosti. Tŭ vrěmen je pripravljanje bilo za njega na kesněřa velika dela, ár s svojim slabim glřsom je ešće zdaj ně mogo nikaj zmořněřega dopriněsti. Dŭnok edna prilika nam je ostřla z toga ĉasa, řtera křže na kelko je vplivala njegova plemenita dŭřa na drŭge. Ednok je z lřdjov potŭvao po Pŭ reki, na šteroj je tŭdi osemnřjř vojřkov bilŭ, ki so vù svoji lehkomyseľnosti kak mlřři razbljasti lŭdĉe psŭvali, preklinjřvali i rŭřen guĉ vodili. Savonarola je je proso, naj ga samo edno pol vŭre posŭřeje vù mēri i tě lahko delajo, ka řĉějo. Vojřki so privolili na tŭ. Ali niti pol vŭre je nej minŭlo, ka edenřset od njih ji je pred njim na kolēnaj vadlŭvalo svoje grěhe. — Moĉno borbo je vodo Savonarola prŭti greřŭvanji i tŭ z meĉom Sv. Pisma i molitvi. Vù njih je najřla njega na vekiĉnost řejajŭĉa dŭřa pomējenje. Z njegovoga lastnoga doživljenja vù klŭřtri je sleděĉe lēpe navodila pŭřto za ĉtenjě i vćenjě Sv. Pisma:

„Niřće nemre Sv. Pismo razmiti, naj si bode zevĉeni ali nezevĉeni, ĉi njemi fali on posvėt, z šteroga je Ono naprřpriřlo; zřto se vsakři z ĉistim srdcom pribliřvaj k njemi. Ono, řtero od ti najvėkři dugovřnj guĉi, řelě najvėřřo dŭřevno navzoĉnost. Ki blagoslov řĉě zadobiti od njega, on naj odpově svojim grěhom i svetskomu miřlěnjř i si naj naprřvi prosto kāmrico z vere i poniznosti k njega ĉtenjě i prosi Bogř za presveĉenjě. Tak pride do prřvoga zarazmēnja od toga, ka je ĉtěo. Bole kak od vsě mŭdri razlřganj, njemi zarazmēnje vù viřři posvėt pride i njega doživljenja bodejo one poti, po řteri eto sveklořĉo zadobi. Naj se Sv. Pismo ne ĉtě nanřgli, nego naj se pazka obrně na vsakřo rěĉ, dokeĉ njemi vsebina ĉista bode. Gda je eta zarazmo, tě naj vù premiřlřvanji globě ide vù njega skrivne pomēne i z vŭpanjem verje vù vsem ka je preĉto, ár On ki je vsa eta odlŭĉo, se ne mŭti. Ali znati i ta znřna nejĉiniti je nikaj nej vrědno. ĉi se ti je pamet presvetlila, tě prosi Bogř, naj te v milořĉi pripela do lŭbėzni i ĉiněnja.“ (Dale.)